

ност и автополемика в „Безсъници“. Най-сериозният аргумент в тази посока е, че макроцикълът в много по-голяма степен подлежи на кръговратен, отколкото на линеен прочит. Ако решим да изчетем „Безсъници“ от финалното „Ще дойдеш ти“ към „Песен на песента ми“, поемем ли от ултиматива за светъл излаз към сумрачните входи на душата, може да проследим конституирането на основни Яворови категории и образи. Интригуващо в обратния прочит е отново натрапливото движение от *ден* към *нощ*, само че не умишлено диспозирано в тази насоченост (както е в „Антология“), а следващо естествения ход на поетовото съзряване. През 1907 г. за първи път, а през 1910 демонстративно и безвъзвратно Яворов променя реалната посока на лирическото си мислене. (Трябва да уточним, че следващият макроцикъл „Прозрения“ претендира да бъде още по-универсален в звученето си. Това успешно го свързва с бившия цикъл „Предчувствия“ от книгата „Безсъници“ и със стихотворението „Ще дойдеш ти“.) За съжаление, ако искаме да установим действителната причина, довела до преобръщането на реалната посока в поетовото мислене, – от *нощ* към *ден*, – догадките отново преобладават над конкретните данни и свидетелства. Все пак смятаме напълно възможно проследяването на замисъла „Безсъници“. През 1905 г. в последната книжка на сп. „Мисъл“ е публикуван Яворовият цикъл „В тъмнината“⁵⁸. В него лирическото движение също върви от *нощ* (*здрач, мъгла*, загубена сетивност за света) към категорично указания във финала *ден* („Ще дойдеш ти“). Обаче в началото на същата година вече е публикуван Т.Траяновият цикъл „Regina mortua“, по аналогичен начин подчинен на контраста *светлина – тъмнина*. Категоричен финал е манифестната творба „Нов ден“ (а може би тя добива манифестна стойност най-вече заради поантовата си позиция в цикъла?⁵⁹). Вероятно сходната композиция на Яворовия и на Т.Траяновия цикъл се дължи просто на утвърдена изказна конвенция. Тя именно моделира внушенията на поети с твър-